

Nr 176

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bestridande av vissa kostnader för bärgning m.m. av regalskeppet Wasa; given Stockholms slott den 6 oktober 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

/ *Sven Andersson*

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen äskas för bärgning m. m. av regalskeppet Wasa för tiden intill den 30 juni 1962 ett reservationsanslag av 2,7 miljoner kronor på tilläggsstat I för innevarande budgetår.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i
statsrådet å Stockholms slott den 6 oktober 1961.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för finans-, ecklesiastik- och handelsdepartementen fråga om anvisande av medel å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1961/62 till bestridande av vissa kostnader för bärgning m. m. av regalskeppet Wasa och anför därvid följande.

Hösten 1956 återfanns vraket efter regalskeppet Wasa, som den 10 augusti 1628 sjunkit på Stockholms ström. Efter undersökningar upptogs arbetet med att söka bärga Wasa. Arbetet uppdrogs år 1959 åt en av Kungl. Maj:t tillsatt särskild nämnd, Wasanämnden. Våren 1961 lyckades man lyfta fartyget över vattenytan. Avsikten är nu att tills vidare utställa Wasa på Djurgården i Stockholm. Konserverings- och andra arbeten på fartyget pågår och beräknas fortgå under flera år.

Wasanämnden har i skrivelser den 27 juli och den 9 september 1961 hos Kungl. Maj:t anhållit om anvisande av medel till arbetena med Wasa. Innan jag redogör för skrivelserna vill jag emellertid lämna vissa uppgifter om bärgningsarbetet.

Bärgningsarbetet

Åren 1957—1958 undersöktes möjligheterna att bärga Wasa under ledning av en kommitté, i vilken bland andra marinen och Bergnings- och Dykeri AB Neptun var företrädna.

Genom beslut den 30 september 1959 föreskrev Kungl. Maj:t, att det fortsatta arbetet med bärgningen av regalskeppet Wasa skulle has om hand av en särskild nämnd, den förut omförmälda Wasanämnden, och att dispositionsrätten till skeppet skulle tills vidare överföras från marinförvaltningen till nämnden. Härjämte meddelades vissa bestämmelser angående Wasanämnden. Enligt dessa ankommer det på Wasanämnden att leda det fortsatta arbetet med bärgning av regalskeppet Wasa och därmed sammanhängande frågor. Det åligger härvid nämnden särskilt att uppgöra en plan för det fortsatta bärgningsarbetet samt beräkna kostnaderna för planens

utförande, att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande slutligt omhändertagande och utställande — i första hand genom statens sjöhistoriska museum — av skeppet och därmed sammanhängande fynd samt beräkna kostnaderna härför, att föranstalta om anskaffning av erforderliga medel och förvalta erhållna medel, att anställa för bärgningsarbetet erforderlig personal samt att handhava upplysningsverksamheten kring Wasa.

Våren 1957 påbörjades undersökningar rörande de tekniska och ekonomiska möjligheterna att bärga Wasa. Undersökningarna och vidtagna förberedande bärgningsåtgärder gav belägg för att en bärgning hade utsikter att lyckas. Omfattande förberedelser för en bärgning av skeppet vidtogs och under åren 1958 och 1959 pågick arbetena härmed. Arbetena — bland annat mycket krävande dykeriarbeten — utfördes av marinens dykarskola såsom ett led i utbildningen av marinens dykare samt av Neptunbolaget. Under denna tid flyttades Wasa i 18 etapper till grundare vatten nära Kastellholmen.

Efter ingående studier av olika alternativ bestämdes att den slutliga bärgningen av Wasa skulle ske genom en utveckling av den konventionella pontonmetoden med hydrauliska domkrafter.

Arbete med tätning och förstärkning av skrovet, inbyggnad av akterskeppet och igensättning av kanonportar pågick från sommaren 1960 till och med våren 1961. Våren 1961 drogs vajrar under skrovet och detsamma trimmades, varefter lyftningen påbörjades. Först vid denna tid kunde man bedöma om hållfastheten hos skrovet verkligen skulle medge en bärgning. Den 24 april 1961 nådde vrakets översta delar vattenytan och den 4 maj 1961 kunde skrovet bogseras in i Gustav V:s docka på Beckholmen och placeras på en speciellt byggd, 56 meter lång betongponton. Nämda ponton har sedermera försetts med en överbyggnad, som i färdigt skick skall skydda skrovet mot väder, vind och uttorkning samt möjliggöra dess konservering. Pontonen med skrovet avses skola hösten 1961 bogseras från Beckholmen för att förtöjas vid det närbelägna Alkärret på Södra Djurgården. Där har iordningställt område — det s. k. Wasavarvet — med plats för visning av skeppet, utställningshall för konserverade fynd, lokal för visning av film om bärgningen, konditoriserveringslokal, verkstadslokaler för skeppsbyggare, arkeologer och konservatorer m. m. Avsikten är att Wasa skall kvarbli vid Alkärret intill dess anordningar vidtagits för fartygets slutliga utställande. Enligt nämndens bedömning torde fartyget kvarbli vid Alkärret åtminstone 5—7 år.

Skeppets skrov har efter bärgningen befunnits vara efter omständigheterna i stort sett väl bevarat. Dock är akterskeppets överbyggnad illa åtgången, huvuddäcket och brädgången är också raserade. Kvarvarande däcksbalkar och stöttor ger emellertid en god uppfattning om skeppets ursprungliga utseende.

De arbetsuppgifter som i första hand är aktuella sedan skeppet lyfts

hänför sig i huvudsak till tre områden, nämligen arkeologiska undersökningar, konserveringsarbeten på skrov och lösa föremål samt restaurering.

Redan under de första åren av bärgningsarbetet gjordes ett mycket stort antal fynd av kulturhistoriskt och konsthistoriskt värde. Ytterligare fynd gjordes under år 1961 i samband med den numera avslutade utgrävningen av skrovet. Redan på ett tidigt stadium deltog arkeologer i omhändertagandet av dessa fynd och arkeologerna har sedan utfört ett omfattande och givande arbete. Avsevärda mängder lösa föremål har emellertid ännu icke blivit kulturhistoriskt undersökta.

Så snart skrovet lyfts ovan vattnet, erfordrades åtgärder för att hindra att träet i skrovet genom uttorkning skulle deformeras och spricka i sådan omfattning att hållfastheten äventyrades; provisoriskt har detta lösts genom vattenbegjutning. På längre sikt erfordras konservering i någon form av skrovet. Olika metoder härför har övervägts; numera har bestämts att polyetylenglykol skall användas och denna vätska kommer successivt att ersätta det vatten som finnes i det vattenlagrade virket. Glykolet verkar även armerande på träets ytskikt så att detta inte flagnar av eller faller bort. Slutligen måste åtgärder vidtagas för att skydda träet mot svampangrepp, vartill användes exempelvis bolidensalt. För konserveringsarbetena har på Beckholmen uppförts en särskild konserveringsanstalt.

Den sista etappen av de nu pågående arbetena med Wasa kommer att avse skeppets restaurering. Såväl före bärgningen som under utgrävningarna i fartyget har tillvaratagits ett stort antal lösa delar som man om möjligt skall anbringa på ursprungliga platser. Ytterligare delar kvarligger emellertid alltså på sjöbotten.

Bärgningsarbetet på den ursprungliga fyndplatsen är inställt tills vidare, enär skrovet och den stora mängden lagrade lösa fynd ger konservatorerna sysselsättning för lång tid framåt.

Kostnader och intäkter vid bärgningsarbetet fram till sommaren 1961

Rörande de ekonomiska förutsättningarna för arbetet med bärgning m. m. av Wasa lämnade chefen för försvarsdepartementet i ett interpellationssvar i riksdagens andra kammare den 16 maj 1961 en på uppgifter från Wasanämnden grundad redogörelse för den ekonomiska situationen vid bärgningsarbetet, sådan denna tedde sig vid en tidpunkt då fartyget just skulle lyftas och innan man ännu hade möjlighet att göra några närmare beräkningar av de framtida kostnaderna.

I denna redogörelse hette det bland annat följande.

Anläggningskostnaderna för Wasas omhändertagande under rekonstruktionstiden har av nämnden beräknats till 3,2 miljoner kronor. Dessa fördelar sig med 400 000 kronor för konserveringsverkstad på Beckholmen, 800 000 kronor för ponton, 1,2 miljon kronor för pontonens överbyggnad, 200 000 kronor för ekonomibygnader samt 600 000 kronor för utställnings-

anordningar. Kostnaderna för administration, bärgning, arkeologisk undersökning, konservering och skeppsrekonstruktion beräknas för tiden intill den 1 januari 1962 till cirka 1,2 miljon kronor. Av angivna kostnader, sammanlagt cirka 4,4 miljoner kronor, beräknas cirka 2,7 miljoner kronor kunna täckas enligt följande. Av lotterimedel har hittills anvisats 900 000 kronor. Donationsmedel och biljettintäkter m. m. har intill den 1 mars i år inbringat närmare 450 000 kronor. Intäkterna under innevarande år beräknas uppgå till ytterligare 300 000 kronor genom inträdesavgifter och 100 000 kronor genom affärsmässiga uppgörelser. Wasanämnden beräknas kunna anskaffa cirka 1 miljon kronor genom donation och riksinsamling. Utöver nu angivna intäkter, cirka 2,7 miljoner kronor, finns alltså ett medelsbehov av ytterligare cirka 1,6 miljon kronor. Hur detta återstående medelsbehov skall täckas kan inte nu anges, men möjligheter torde finnas att för en del av nämnda medelsbehov ytterligare lotterimedel ställes till förfogande. Det bör i sammanhanget påpekas, att kostnadsökningar kan uppstå på grund av oförutsedda svårigheter med arbetet på Wasa. Det bör vidare framhållas att vid nu angivna kostnadsberäkningar hänsyn icke tagits till de tjänster, som kostnadsfritt gjorts av marinen, Neptunbolaget m. fl.

Kostnaderna för skeppets konservering och restaurerande för tiden efter 1961 fram till tiden för ett museibygge beräknas kunna i stort sett täckas med intäkter från biljettförsäljning samt royalty från bokförlag och souvenirförsäljning.

På grundval av de återgivna kostnads kalkylerna lämnade Kungl. Maj:t kort därefter — den 9 juni 1961 — av lotterimedel ett ytterligare bidrag, uppgående till 600 000 kronor, till Wasanämnden.

I detta sammanhang torde också böra nämnas, att en stiftelse, Stiftelsen Wasa Rediviva, bildats till stöd för verksamheten kring Wasa.

Denna stiftelse, som konstituerades den 10 november 1960 under medverkan från Wasanämndens sida, har enligt sina stadgar till ändamål att i den omfattning och på de villkor stiftelsens styrelse bestämmer bidra till kostnaderna för bärgning, slutligt omhändertagande och utställande av regalskeppet Wasa, upplysningsverksamhet kring Wasa samt övriga därmed sammanhängande åtgärder. Stiftelsen skall enligt stadgarna för erhållande av erforderliga medel för tillgodoseende av stiftelsens ändamål mot ersättning lämna information i Sverige och utomlands rörande Wasa genom press, radio, television, föredrag, utställningar, trycksaker och dylikt samt anordna lotterier, insamlingar m. m. Stiftelsen skall även i övrigt ta tillvara de möjligheter, som finnes för stiftelsen att erhålla medel för sitt ändamål. För utbetalningar bör enligt stadgarna tas i anspråk ej blott avkastningen av stiftelsens medel utan jämväl dess kapital. Ledamöterna av stiftelsens styrelse utses av Wasanämnden.

Stiftelsens tillgångar härrör till största delen från de av Svenska handelsbanken till stiftelsen överlämnade inkomsterna från försäljningen av den s. k. Wasapenningen. Försäljningen var förenad med ett lotteri, till vilket banken genom Kungl. Maj:ts resolution den 30 juni 1960

erhållit tillstånd. Det lämnade lotteritillståndet förutsatte enligt resolutionen att banken skulle anordna ett lotteri i samband med en insamlingsaktion hos allmänheten, som banken avsåg att i samråd med Wasanämnden anordna till förmån för nämndens verksamhet, ävensom att det netto som uppstode skulle oavkortat tillföras Wasanämnden, därvid banken skulle svara för indirekta kostnader avseende skyltmaterial, säljfolders m. m.

Stiftelsens inkomster intill början av augusti 1961 utgjorde avrundat 1 092 000 kronor och dess utgifter under samma tid avrundat 197 000 kronor. Stiftelsens behållning utgjorde följaktligen omkring 895 000 kronor, varav 806 000 kronor uppges hänföra sig till Wasapenningen.

Wasanämndens framställningar

I sina förenämnda skrivelser den 27 juli och den 9 september 1961 har Wasanämnden lämnat redogörelser för hittillsvarande kostnader för bärgningsarbetet samt framlagt kalkyler avseende kostnader och medelsbehov dels under återstoden av år 1961, dels ock under tiden den 1 januari 1962—den 30 juni 1963. I den senare av de två skrivelserna, vilken skrivelse utgår från läget den 1 september 1961, framlägges följande beräkningar.

Tiden fram till den 1 januari 1962. Anläggnings- och inventariestikostnaderna beräknades tidigare skola uppgå till 3 200 000 kronor, varav för pontonen 2 000 000 kronor, för Wasavarvet 800 000 kronor och för konserveringsverkstaden 400 000 kronor. Kostnadsberäkningarna för nämnda objekt, vilka nu i det närmaste är färdigställda, kan enligt nämnden allttjämt godtagas. Emellertid har i fråga om anläggningar och inventarier behov visat sig föreligga av vissa utvidgningar och kompletteringar. Kostnaderna härför beräknas till 930 000 kronor. Härav hänför sig 500 000 kronor till utökningar av Wasavarvet, 45 000 kronor till utökning av konserveringsverkstaden och 385 000 kronor till ytterligare inventarier och maskinutrustning. Anläggnings- och inventariestikostnaderna fram till den 1 januari 1962 skulle således komma att uppgå till $(3\,200\,000 + 930\,000 =)$ 4 130 000 kronor. I dessa kostnader ingår icke de naturaprestationer, som gjorts av marinen och av Neptunbolaget.

Driftskostnaderna från bärgningsarbetets början fram till den 1 januari 1962 beräknar nämnden till omkring 2 090 000 kronor, varav på tiden den 1 september—den 31 december 1961 belöper 774 000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda Wasanämndens kostnader för bärgningen och därmed sammanhängande arbeten fram till den 1 januari 1962 komma att uppgå till $(4\,130\,000 + 2\,090\,000 =)$ 6 220 000 kronor.

Till nämnden influtna medel fram till den 1 september 1961 uppgår till cirka 2 470 000 kronor. Härav utgör 1 500 000 kronor av Kungl. Maj:t beviljade bidrag av lotterimedel, omkring 256 000 kronor bidrag från samman-

slutningar och enskilda, omkring 592 000 kronor inträdesavgifter och omkring 122 000 kronor andra intäkter. Härtill bör läggas ett belopp av 1 000 000 kronor, som utgör det avrundade värdet av de donationer av material m. m., som nämnden erhållit.

För tiden den 1 september—den 31 december 1961 räknar nämnden med inkomster om 450 000 kronor. Härav utgöres 400 000 kronor av ett av Stiftelsen Wasa Rediviva i september 1961 beviljat bidrag samt 50 000 kronor av de beräknade intäkterna från visningarna under hösten 1961.

Nämndens sammanlagda inkomster fram till den 1 januari 1962 skulle i enlighet härmed komma att uppgå till $(2\,470\,000 + 1\,000\,000 + 450\,000 =)$ 3 920 000 kronor.

Följaktligen redovisar Wasanämnden ett icke täckt medelsbehov för tiden fram till den 1 januari 1962 av $(6\,220\,000 - 3\,920\,000 =)$ 2 300 000 kronor.

Tiden den 1 januari 1962—den 30 juni 1963. Ytterligare anläggnings- och inventariekostnader utöver de i det föregående angivna beräknar nämnden skola, innan frågan om uppförande av ett permanent Wasamuseum aktualiseras, uppkomma endast i mindre omfattning. Såvitt nämnden nu kan överblicka erfordras härvidlag endast dels att pontonen förses med en mera tillfredsställande uppstöttnings- och skrovet till en kostnad av storleksordningen 100 000 kronor, dels ock att en särskild lagerlokal till en kostnad av omkring 200 000 kronor anordnas för förvaring av fynd som konserverats men ännu icke kunnat bearbetas ur arkeologisk synpunkt. Medlen till uppstöttnings- och skrovet erfordras under första kvartalet 1962, medlen till lagerlokalen under andra halvåret 1962.

Från januari 1962 beräknas driftskostnaderna bli ungefär lika stora som man under senare delen av år 1961 haft anledning räkna med. En minskning i kostnaderna för bärgnings- och förstärkningsarbetena förutses härvid samtidigt som kostnaderna för konserveringsarbetena ökar och kostnader för påbörjande av restaureringsarbetena på skrovet tillkommer. Driftskostnaderna under tiden den 1 januari 1962—den 30 juni 1963 för verksamheten anger nämnden, som härvid utgår från 1961 års lönenivå, till i genomsnitt 135 000 kronor för månad.

I enlighet med det anförda skulle kostnaderna för tiden den 1 januari 1962—den 30 juni 1963 uppgå till $(100\,000 + 200\,000 + 18 \times 135\,000 =)$ 2 730 000 kronor, varav 910 000 kronor för tiden den 1 januari—den 30 juni 1962 samt 1 820 000 kronor för tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963.

Under nämnda tid beräknas inflyta intäkter om i genomsnitt 66 000 kronor i månaden eller sammanlagt $(18 \times 66\,000 =)$ 1 188 000 kronor.

Nämnden anger på grundval av de återgivna beräkningarna sitt medelsbehov för tiden den 1 januari 1962—den 30 juni 1963 till $(2\,730\,000 - 1\,188\,000 =)$ 1 542 000 kronor, varav 514 000 kronor för tiden den 1 januari—den 30 juni 1962 och 1 028 000 kronor för tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963.

Wasanämnden påpekar att kostnadsuppgifterna — speciellt i fråga om konservering och restaurering — är osäkra. Beräkningarna av visningsintäkterna anges vara mycket approximativa.

Wasanämnden hemställer, under åberopande av det anförda, att Kungl. Maj:t måtte ställa till nämndens förfogande för återstående del av år 1961 ett belopp av 2 300 000 kronor, för tiden den 1 januari—den 30 juni 1962 ett belopp av 514 000 kronor samt för tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963 ett belopp av 1 028 000 kronor. Sammanlagt äskar nämnden sålunda 3 842 000 kronor.

Departementschefen

Det år 1628 sjunkna regalskeppet Wasa, som man år 1961 efter flera års arbete lyckats bärga, utgör det enda bevarade exemplet på sextonhundratalets skeppsbyggnadskonst. Ur denna synpunkt är skeppet i dag en nationell tillgång, som också har tilldragit sig uppmärksamhet utomlands. Härtill kommer att fartyget även ur konsthistoriska och allmänt kulturhistoriska synpunkter är en givande fyndkälla för forskningen.

Arbetet med bärgning och tillfälligt omhändertagande av Wasa har anförtratts åt den av Kungl. Maj:t tillsatta Wasanämnden. Nämndens uppdrag omfattar även att lämna förslag till slutligt omhändertagande och utställande av fartyget. Nämnden har haft betydande svårigheter vid planeringen av arbetet. Sålunda saknas tidigare erfarenheter av bärgningsarbete av ifrågavarande slag. Längre var det också oklart, om skeppet verkligen skulle motstå påfrestningarna vid en bärgning och om bärgningen skulle kunna fullföljas.

Av nu nämnda skäl har kostnaderna för bärgningsarbetet varit svåra att beräkna. Först sommaren 1961 har man erhållit förutsättningar att bedöma kostnaderna för att bevara skrovet och utställa detsamma. Wasanämnden beräknade i september 1961 kostnaderna fram till den 1 januari 1962 till 6 220 000 kronor. Vid samma tidpunkt uppskattade nämnden kostnaderna för första halvåret 1962 till 910 000 kronor och för nästa budgetår till 1 820 000 kronor. Nämnda belopp innefattar icke värdet av marinens och Neptunbolagets m. fl. insatser, vilket enligt vad jag inhämtat kan uppskattas till ett par miljoner kronor.

Arbetet med bärgningen och det fortsatta omhändertagandet av Wasa kom redan från början att uppfattas såsom en angelägenhet, vilken kunde påräkna intresse i vida kretsar. I enlighet härmed bedömdes vid organiserandet av bärgningen och dess finansiering en betydande ekonomisk insats från företag och enskilda kunna påräknas. Wasanämnden fick därför vid sin tillkomst år 1959 fria händer att skaffa medel till Wasas omhändertagande. De förväntningar man sålunda hyst i fråga om allmänhetens intresse och offervilja har infriats. Så-

lunda har Wasanämnden fram till den 1 september 1961 erhållit i bidrag från icke statligt håll och i inträdesavgifter närmare 1 miljon kronor samt i donationer av material m. m. likaledes omkring 1 miljon kronor. Neptunbolagets insatser vid bärgningen bör också nämnas i detta sammanhang. Därjämte har den fristående Stiftelsen Wasa Rediviva huvudsakligen genom en med lotteri förenad försäljning till allmänheten av den s. k. Wasapeningen kunnat till hithörande ändamål bringa samman omkring 1 miljon kronor.

Emellertid beräknar Wasanämnden att — trots att den, utöver ovan nämnda bidrag och donationer, erhållit bidrag av lotterimedel med sammanlagt 1,5 miljon kronor samt fått utfästelse om ett bidrag innevarande höst om 400 000 kronor från Stiftelsen Wasa Rediviva — nämndens utgifter kommer att överstiga dess inkomster för den tid, man nu anser sig kunna överblicka, nämligen fram till den 1 juli 1963. Bristen anger nämnden för tiden fram till den 1 januari 1962 till 2 300 000 kronor, för tiden den 1 januari—den 30 juni 1962 till 514 000 kronor och för tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963 till 1 028 000 kronor. Wasanämnden hemställer, att Kungl. Maj:t måtte tillskjuta erforderliga medel.

Såsom jag hade anledning framhålla i en debatt den 16 maj 1961 i riksdagens andra kammare har man ansett det lämpligt att, då möjlighet visat sig föreligga att även under år 1961 på frivillig väg skaffa pengar för det fortsatta arbetet, i första hand utnyttja denna väg. Jag framhöll vidare vid detta tillfälle, att regeringen dock vore väl medveten om att det kunde bli nödvändigt att hos riksdagen begära anslag för ändamålet. Då de av Wasanämnden beräknade kostnaderna för arbetet icke obetydligt överstiger de kostnader, som man räknade med våren 1961, synes nu nödvändigt att över riksstaten anvisa medel för den fortsatta bärgningen m. m. av Wasa. Med hänsyn till att behov av medel enligt Wasanämndens beräkningar uppkommer redan denna höst torde det bli erforderligt, att visst belopp anvisas å tilläggsstat I för innevarande budgetår. Medelsanvisningen bör härvid beräknas så att den kan täcka medelsbehovet fram till den 1 juli 1962. Jag förutsätter, att i första hand det av Stiftelsen Wasa Rediviva avsatta beloppet tages i anspråk. Härutöver har nämnden — under framhållande av att kostnads- och intäktsberäkningarna med nödvändighet måste bli osäkra — angivit resterande medelsbehov till $(2\,300\,000 + 514\,000 =)$ 2 814 000 kronor. För egen del vill jag föreslå att ett belopp av 2 700 000 kronor anvisas för ändamålet. Medlen bör anvisas såsom ett under fjärde huvudtiteln uppfört reservationsanslag, benämnt Bärgning m. m. av regalskeppet Wasa. Den omständigheten, att anslaget uppföres under fjärde huvudtiteln, bör självfallet icke medföra att anslaget får inkräkta på den totala kostnadsramen för försvaret.

Nämndens medelsäskande för tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1963 torde få upptas till prövning i samband med övriga medelsäskanden för nästa budgetår.

Det torde få förutsättas, att, därest under innevarande budgetår behov av ytterligare medel till hithörande ändamål skulle uppkomma, detta behov kan täckas i annan ordning än genom medelsanvisning över riksstaten. Jag vill särskilt erinra om att Stiftelsen Wasa Rediviva ju enligt sina stadgar har till uppgift att i den omfattning och på de villkor stiftelsens styrelse bestämmer bidra till, bland annat, kostnaderna för bärgning, slutligt omhändertagande och utställande av regalskeppet Wasa. Jag förutsätter, att stiftelsen vid behov kommer att ytterligare bidra till kostnaderna för bärgningsarbetet. Jag hänvisar härvid till att en stor del av stiftelsens tillgångar härrör från den med ett lotteri förenade försäljningen av den s. k. Wasapenningen, vars netto enligt det av Kungl. Maj:t lämnade lotteritillståndet skulle tillföras Wasanämnden men som av lotterianordnaren i stället överlämnats till stiftelsen. I sammanhanget må nämnas att stiftelsens odisponerade tillgångar — sedan i september 1961 ett belopp av 400 000 kronor avsatts för Wasanämndens arbeten hösten 1961 — uppgår till omkring 500 000 kronor.

Även om medel till bärgningen m. m. av Wasa, som här föreslagits, anvisas över budgeten, föreligger alltså behov av ekonomiskt stöd till Wasaverksamheten från enskilt håll. Jag förutsätter därför, att planerade insamlingsaktioner fullföljes liksom att på längre sikt ytterligare aktioner överväges.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bärgning m. m. av regalskeppet Wasa* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1961/62 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 700 000 kronor.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hugo Grimlund